

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félévre 6 frt., negyedévre 3 frt.

Előfizetések és hirdetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Helyben előfizetheti: a szerkesztőség, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben. Egyes szám ára 5 kr. o. é.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordautca szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, I-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőség, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécében: Haasenstein és Vogler (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Pesten: Haasenstein és Vogler Uritutca 13. Lang et Schwarz, Fűrödutca 1. Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart. Nyitási óra 20 kr.

Előfizetés

„Kolozsvári Közlöny“-re.

Megjelen naponként egész nagy iven.

Előfizetési árak: egész évre 12 ft. o. é.

Félévre 6 ft. o. é. Évnyegyedre 3 „ „ „

Az előfizetések egyenesen a szerkesztőséghez küldendők be.

Az előfizetés minden hó 1 és 15-kétől megújítható.

A „Kolozsv. Közlöny“ szerkesztősége.

Kolozsvár, 1873. jul. 31.

(Cs—r.) Csend és béke mindenütt. Még a nagy politika is szünnapot tart. Az államok hajóját kormányzó férfiak visszahúzódtak kevés ideig a közélet színpadáról, hogy a családi otthon édes melegénél kinyugodva, megenyhülve, új erőt, kitartást merítsenek az alkotások jövő folytatására.

Maguk a népek is komoly munkával vannak elfoglalva. Kiállították a verseny tere, arra a nagy világpiazcra, mely jutalmaz vagy büdít; bátorít, lelkesít, hogy valahára helyre álljon a népek között amaz ószhang, mit ezred évek mindig felforgatva tartottak. Mintha az emberiséget geniussának jobb szelleme szállotta volna meg, kicsi, nagy, gyenge, erős, különböző tehetségekkel, de egyforma jó akaráttal, ugyanazon lelkesültséggel igyekeznek helyreállítani azt, mit évszázadok leforgása alatt elmulasztott.

Ily kedvező előjelek, a nemes versenynek e láttára azt gondolná az ember, hogy a népek nagy családját az általános béke arany köteléke fűzi össze; hogy nincs kéz, nincs gondolat, mely nem ama áldás-jelszó körül csoportosulna, hogy megérték már azon időt, melyet a közös munka nagy korszakának neveztek el; hogy az emberiség csak a békés alkotások szép mezejének látása lelkesíti. Fájdalmas csalódások! Kivételes állapotoknak mindig kell létezni, talán azért, hogy igazolják az általános szabályok szükségét.

A béke olajága, a szerény munka babérja még mindig nem bír általános vonzerővel.

Némely helyt még mindig inkább gyönyörködnek a kiontott testvér-vér látásán, az ágyu morajján.

Fölösleges mondanom, hogy a szerencsétlen Spanyolország sorsa iratja velem e sorokat.

Önmagával meghasonlva, ott fekszik a tehetetlenség karjai között. Azon ország, mely a múltban oly szép szerepet játszott; melynek nagy királya egykor elmondhatta, hogy birodalmában sohase megy le a nap; mely kiaknázta Amerika kincseit, hogy avval felépítse saját dicsőségét.

Spanyolország ma a legsiralmasabb képet nyújtja. Párharcok, iszonyu polgárháboru pusztítják dus völgyeit.

A Pireneék bércei halált, engesztelhetetlen gyűlölséget viszhangoztatnak; a nép meghasonlva vad gyűlölséget hordoz szívében s mind inkább eltér az ember fogalmától, s hasonlónak lesz a legkegyellenebb vadállatokhoz.

Európa méltán kételkedik a latin faj e részének állam-alkotó képességében, mely évezredek során nem tud kibontakozni a testvér-harc iszonyaiból.

Ha a jelek nem csalnak, a spanyol polgárháboru a napokban új stadiumba lépett; mi lesz a szerencsétlen ország sorsa — még a jövő titka.

Csik, 1873 jul. 27.

Csikszék nyári közgyűlése. Iskolák. Püspöki látogatás. Ismétlők s felnőttek oktatása. Néptanítók. Többféle közügyek. Földmives felső népiskola. Leányiskola. Gymnasium. Praeparandia.

II.

Az alispáni jelentés érdekesebb részeire térek vissza.

Miután a rendes tankötelesekről jelentést számokkal is kimutatta, egészen hasonlóan terjesztette elő az „ismétlő iskolázásról ki-

mutatását is, mely szerint ebben már általánosabb s nagyobb hiányok merültek fel, s csak néhány járásban kezdettek közelíteni — ennek rendezéséhez — a törvényes intézkedések — még eddig — nem juttatván teljes foganatosításra.

Már a „felnőttek oktatása“ e jelentés és köztudomásunk szerint is ismét általánosan pontosabban megtartott, és pedig nagyon sok iskolában 5—6 hónap folytán minden esti 2—3 óra alatt; s oly kedvező sikerrel, melynek aránya szerint az ilyenekben 4—5 év alatt az óhajtott s kitűzött céljuk jól elérhető lenne. Egymagam is jól ismerem csak Alcsikon is ilyen tízet, melyek közül hétnek próbatételein is jelen voltam, s az irni olvasni keveset tudott, s jól háládott, számtalan egyéb fontos tárgyakban jól gyakorlott, s kivált az irni-olvasni nem tudott s kielégítőleg, sőt jól is megtanult nagy számu felnőtt legény s leányokkal érdeklődve velök örvendtem az oly nagy érdekű s nagy becsű jeles eredményeken.

Ezekben is nagy érdemük van az előbb tisztelt derék szolgabiroknak gondosan megrendelvény s kieszközölvény az előjáróságok által, az iskolák fűtetését, világítását, s az ifjúságnak nemük szerint más-más estve felváltva pontos megjelését.

Az illető derék tanítók pedig egész napi nehéz fáradalmaikhoz az estvéleket is oly buzgó kitartással feláldozván, nem csak a kitűzött állami remunerationra érdemesek, de a nép és állam hála-jára is méltók. Mint ilyeneket ismerem magam is, Baka János sz.-mártoni, Veres Gergely járárfalvi, Balló Imre kozmási, Balog Adám tusnádi, András György verebesi, Sánta Balázs újtsnádi, Szász Péter csatószezi, Gergely József s Pakocs Ignác sz.-simoni, Balog Pál sz.-királyi, Bálint György s Szász Imre n.-kászoni, Szász József s Szász Antal újfalvi tanító urakat, — Bardocz István kozmási és Varga Ferencz csatószezi segédlelkész s tanító urakkal együtt. A kiknek pedig működését személyesen nem ismerem, azokat nem nevezhetem meg, de hála Istennek szépszámmal vannak Gyergyó és Felcsikon is fokozatos érdeműek. Az ilyenek módorán és érdeklődésén azonnal ismerik a póttanfolyamokon nyert ügyesség és lelkesülés.

A „jelentés“ többi részéhez nem szölok, csak azt említem meg meg, hogy a szerint a közrend- és egészségi ügy egész székünkben rendes jó állapotban van; az ideitermés pedig Gyergyóban jó közepes, s Csikön gyengébb közepes kitartást nyújt, de valószínű, hogy az ősz, a viharoktól ledűltsége, s a rozsdá miatt léha lesz, mely esetben a nagy szegénység nagy inasgre fokoztatnék, kivált a több év óta ebbe közeledett községekben; annál inkább, mert itt nagyon sok helyt a szörnyen elszaporodott egerek már is ropant károkat tettek mindenben, a mit szeretnek.

Az alispáni jelentést, az árvaszéki elnöküre követte, az árvai ügyek rendes állását s kezel-tetését kimutatván, s azon megvitátás után, módosítással elfogadott indítványt nyújtva be, miszerint az árvákat illető hagyaték felvételébenni bírói eljárás, a fennálló §§-ok ezek javainak többnyire oknélküli apasztásával, s némely csekélyeknek teljes elfogyasztásával is történvén, ez eljárás kellő javításának törvény általi eszközöltetése kérelmeztessek. Valóban szükséges, sürgős javítás lenne.

Ezútan kihirdettetett 44 szentesített újabb törvényezik. Továbbá elintéztettek számos miniszteri leiratok és rendeletek, valamint több törvényhatóságok átiratai és sokféle széki fontos közügyek is, többnyire az állandó választmányak javaslatai szerint.

Ez előbbiek egyike szerint, a világiállítási országos végrehajtó bizottság által gyűjtött, s az országgyűlés által megszavazott kettős alapról egy kellő qualificatióval bíró egyéneknek Csikszék részéről a világtárlatnál való megjelenése indokából, egy 200 frtos adomány vétetvén fel: erre javaslatba tettek: Eltes Elek és Kóródi István felső népiskolai igazgató tanár urak, Cseke László műegyetemi hallgató s Dimén Elek tanító urakkal együtt, kik közül az országos bizottság általi megválasztást, elnyerendőtől megváratik, hogy komoly tanulmányozásait szakszerű memorandumban megírja.

Egy továbbira véleményadás kívántván, mint ilyen, feliratni határozatot, hogy a Kászoni járás 5. községe, Alcsiktól messze és nagy hogy általi elzártsága s népessége tekintetéből, a l-

orvosi állomásától meg nem fosztható, hanem a gyergyótölgyesi is hasonló indokokból azaz ellátandó. Valóban az idők nem visszafelé hivanak, hisz Kászonnak a „káplár rendszer“ korában is volt orvossa.

Egy ezuláni szerint a széki szegények a lapja mikép leendő kezelése iránti szabályrendelet alkotása elintéztetett.

Egy következőnek értelmében a köz munkafeletti intézkedés tétel, a közgyűlés hatásköréhez snroztatott stb.

És mielőtt még a széki mérnök s a széki havasijavak kezelő személyzete u. m. igazgató, erdős, s gazdatiszt megválasztattak, s többféle közügyek elintéztettek volna, agyűlés fő tárgya az elnöki beszédben is kiemelt.

Csikszéki földmives felső népiskola feletti, már az első nap megtörtént a nagy vita, melynek lényege ez vala: felolvastattott az állandó választmány javaslata, miszerint a csik-széki földmives felső népiskola, a csik-szereda-mártonfalvi eddigi helyiségekben, s a még e végre rendelkezése alatti épületeiben, 4-ik szak-osztályát is még ez évben felállítva rendeztessek bé, s kísérletti s gyakorlati tétel a vár melletti fekvőségekből 30 hold, az ajánlatok szerint holdja 320 frton vásároltassek meg.

Ezt a központi, felcsiki és gyergyóiakból állott többség azon indokokból védte, mert 1-ör ez iskola eddigi ideiglenes helye is itt volt s van, 2-ör mert a kormány is ezen helyhez kötötte volna, 3-ör mert itt központon és elérhető, s többektől szemlélhető leszen, 4-er, mert épületei s belsői itt vannak, 5-ör, mert a sz.-mártoni ingyen ajánlott birtok lecsapolására, s az építkezésre nagy kiadás igényeltek.

Ezekkel szemben az alsócsik és kászoniakbóli kisebbség állította, hogy az 1-ső teljesen igaz, de bebizonyította, hogy az semmit sem nyom a latban, mert a hely kérdése eddig enba sem volt eldöntve; a 2-ik pedig nem áll, mert a magas kormány erről csak annyit fejezett ki, hogy „Mártonfalván, vagy esetleg Szt. Mártonon“. A 3-ot elismerte saját hájárás s értékéig, de nem úgy, mint egyedül is meggyőző döntött, holott ez egyedül maradt, miután a 4-ik semmi döntő súlylyal nem bír, azok belsők és épületekre több hasonló szükségai is lévén székünknek, az 5-ik pedig igen sajtáságoson oly értelmet rejt, mintha az ingyen is jobb birtokra, többet kellene áldozni, mint a tuldrága, s mégis rószabbra.

Miért is szorosán véve az egyetlen 3-ikkal szemben indítványozta, hogy:

1-ör mivel székünknek (ámbar az alsócsik-kászoniak, munkás áldozatlan épült, de) Csik-Szt.-Mártonon még célszerűbb derékiskola s tanítói háza, s mellék épülete legyen;

2-ör mivel Csik-Szt.-Márton-Csekefalva saját tulajdonából nagy áldozatkészséggel azon iskola telkét, s egy más ahoz hasonló szép becses nagy belsejét, s a község közeleében fekvő 22 hold első és 8 hold másod osztályu birtokát ez iskola céljára örökkire teljesen ajándékbá felajánlotta;

3-ör mivel e birtok utóbbi részlete vízenyősségének lecsapolására s gazdasági építkezésre szükséges munkálatokra e két község, Alcsik Kászón községeivel együtt 2000 napszámát is ingyen felajánlott, részvételtjes érdeklődését ily áldozatkészséggel is bizonyítván, s az iskola majmonni bényepítését előre így biztosítván;

4-er mivel e birtok s munka is ámbar, székünknek egy fillérébe sem kerülne, még is a szeredai náluk eddig hallatlan drágán megvételre ajánlott, s megvétetni javasoltán, mind a Haragjától mentes éghajlatára, mind termékenységére s így leendő hasznára nézve hasonlíthatlanul jobb;

5-ör mivel a gazdálkodás itteni biztosabb s jobb eredményen kívül, az ingyen felajánlottaknak 20 ezer forintnál többet tevő értékösszege, székünknek ebbeli művelése számára megtakarítható, s ha pl. az annak megfelelő összeg tőkésítették, azon 20 növendék állandóan ösztöndíjazható lenne;

6-ör mivel a központon Somlyón fő és főlelmi tanoda s praeparandia, Gyergyóban több felső népiskola létezik, Alcsik-Kászón pedig 30 ezer népességével keblileg csak is falusi iskoláira van szorúlvá, holott Csikban a közéletre neveltetést és taníttatást eddig, most is legfőleg képviselte, s bizo-

nyosan fogja is képviselni, s így ezen óhajtott iskolát is népességér nézve főleg fogná biztosítani, a mostani pangásából kiemelni, és nem fogná egyik gyergyainak sorsára engedni;

7-er mivel a központi szempontból való egyetlen indok is csak Csik-Somlyóra helyezéssel volna nyomatékos, a mennyiben ott már a föld is jó, de a főlelmi és gymnasiumi tanulók s kivált a praeparandia növendékei, annak gazdasági tanszakkával, kivált gyakorlati ágában időnként alkalmilag is jól megismerkedhetnének, s ez ismereteiket is később, mint az élet, s népoktatás emberei igen jól hasznosíthatnák; de ezen ily nyomatékos indokból való Somlyóra türekvés is, a szükséges birtokoknak ottani tulajdonosai oly ár szabásán melyet úgy alapították meg, s ajánlották fel, mintha London vagy hasonló helyen lennének eladók teljesen megvásúlván, az egyetlen indok ily nyomatéka eséleti.

8-ör mivel az ily iskola helyi kérdésének eldöntésére a minden egyéb fontosságtól megfosztott csupán központi indok, mint az ország csaknem két szelén álló m.-ovári, debreczeni nagyobb s más kisebbséknél nem volt, úgy erre nézve sem lehet döntő súlyu: szóval, minthogy a többség csak nem egybeolvadt érvei, mindezek fontos okok által megannyiszorosan megsémisítvék: méltóztassák a törvényhatósági közgyűlés, ama javaslat elvetésével, a Szt.-márton-alsócsiki nagytelekű áldozatot elfogadni, s ez iskola helyiséget, s felállítását Csik-Szt.-Mártonra határozni.

Mindezek daczára a többség megmaradt véleménye mellett, s az állandó választmány javaslatát határozattá emelvé, és pedig 20 tag követelésé névszerint szavazat által, mire a kisebbség is bejelenté s azután beadta az elren emez érvein alapult föllebbezését. Ez a tény jelen állása, és most a magas kormányon áll a sor itéleti és dönteni.

Alig tehetjük fel, hogy az imilyen központi, melyet különben emelni nagy érdekünkben áll, alig másfél óra távolság indoka, annyiközérdek és előnyön véglegesíté s bizonyosítá.

Itt nem feledhetem el, arra is emlékeztetni, mily nagy dolgot feleltek el a többség tagjai, midőn oly szívósan ragaszkodtak azon állításukhoz, miszerint ez iskola telkei és épületei Mártonfalván lévén, kell hogy az iskola is ott maradjon.

E telkek s épületek ott léte igaz, s hogy azok a szék iskolai céljaira valók — az is igaz; — de szintugy az is igaz, hogy ez épületek többje nem iskolai célra volt építve, s így csak költségesen változtatható arra; s hát az nem igaz-e, hogy székünknek egyetlen leány növendéje s felsőbb iskolája sincsen?! s nem igaz-e, hogy ilyenre égető szüksége van, s hogy ez csakugyan nem oly természetű, hogy máshol, mint a központon állíttassék fel?! És e nagyszükségre nem célszerűen alkalmazhatók-e ama telkek s épületek megfelelő részei?!

És ha ezekben még is felülbövelkedés lenne, a szeredai lakás szűkölködés fedezése által, nem célszerűen lehetne-e azt az ily iskola javára hasznosítani.

K. J.

Legújabb táviratok.

Páris, július 30. A kormány új hadtestek föllállítására tesz rendelkezéseket.

München, július 30. A hadügyminiszter meghagyta, hogy ezental a katolikus ünnepélyekhez csak kaht. katonák rendeltessenek ki.

Bern, jul. 30. A nemzeti tanács ülésében Ceresole szövetségi elnök egy interpellatoria válaszolá, hogy Thiers és Mac-Mahon kormányainál a Mermillod-ügyre célzó lépések történtek, mire nézve több tárgyalás folyt; e lépések indítói azonban szerencsére sikerre nem vezettek.

London, jul. 30. Az alsóház megszavazta az edingburghi herozeg főlelmet évi járadékát, annak az orosz nagyherozegnővel való egybekelése alkalmából. Gladstone kiemeli, hogy a fejedelmek házasságai nem bírnak többé politikai jelentőséggel, hogy a brit nép Oroszországot sokáig ellen-séges államnak tekintette, hogy azonban az új kötelek a brit nép nézeteit meg fogja változtatni. Gladstone magasztalja a czárt, ki nevént nem terjeszkedési tervekkel, hanem példállan emberiség-tényei, nevezetesen jobbgység elöljárása által tette híressé.

A nemzetközi jury Buda-Pesten.

Jul. 27. este.

A hangulat páratlanul emelkedett volt, az a jó, vig házigazdai szellem, melyet Pest városa az egész ünnepély alatt tanúsított, mintha átragadt volna az egész lakosságra.

8 óra — 9 óra . . .
A lánchidre oly élet tolongás uralkodik, hogy alig tudhatni, mi történik.

Az európa szalodán különböző készülődések látszanak, tűzoltók jönnek mennek, vonulnak el, állnak fel, látképek lobognak, gázcsillárok és napok ragyognak — a koronázási dombon egy rajzó — (amerikainak mondják — vázolja a jelenetet — és a tömeg várakozik.

Az estének központja a min. elnöki palota volt. Annak erkélyéről fogjuk a kivilágított várost csodálni. Az est gyönyörű, egy felhő sem homályosít el egyetlen egy csillagot sem, langy szellő enyhíti némileg a nyárszaki forróságot . . .

Frakkos embereket hol kocsin, hol gyalog tömegesen látni Buda felé tartani; azok mind Szláv vendégei. A sikló lázasan dolgozik, a várter zsufova van kocsikkal, fogatokkal; a sikló előtti tere, ép a palota alatt, katonai zenekar van felállítva, mi az eddigi miniszteri estélyektől eltérő újítás és nagyon kellemes benyomást tett. A miniszteri palotába kocsin robog kocsin után és a délszaki növényzettel feldisznított lépcsőzetén gyorsan haladunk fel a termekbe, melyek közül tíz van nyitva a vendégek számára.

A min. elnök szeretetreméltó egyénisége az estélynek oly otthonias, fesztelen jelleget ad, hogy külföldi vendégeink valóban jól érezhették magukat. Kényelmesen települnek meg az exotikus virágok árnyékában vagy a Kugler minden kincsel megpakott asztalok körül s iparkodnak fagyalt habokkal oltani a szobák elkerülhetlen melegét.

A miniszterelnök híres veranda színes lampionokkal és gallyal a legcsinosabb lugassá volt átalakítva s ez képezte a vendégek legkedvesb tartózkodási helyét. Innen a kilátás a partokon s a városon végig elragadta vendégeinket. A pompás Hungariabeli lakoma után kellemesb pihenőt a miniszteri estélynél és a verandán tölthető hűsülélnél nem is szerezhetünk volna. A vasárnapi nap általában oly szerencsésen sikerült, hogy minden részlet felülmúlta a másikat.

Itt aztán a legnemzetközibb társalgás megy végbe.

Caminhoa, a brazilai esküdttag, ki margitszigeti felkőszöntésével oly népszerű lett, a legnagyobb figyelemnek tárgya; mindenki siet vele megismerkedni és névjegyet cserélni — csak hogy már délelőtt kifogyott belőlük, úgy elkapkodták.

A spanyolok úgy is tanúsították a szociális kedvességük s lelkesültégük által, hogy Romernek, egy igen szép ajánlatot tettek. Elismerésül és viszonzásul a fogadtatásnak készek — úgy mondák — a madridi múzeumnak egyik legnagyobb nevezettségét Lajos király gyönyörű nyergét a pesti múzeum számára megszerezni, ha mi elfogadjuk.

Romer a szép ajánlatot rögtön tudtára adta Pulszkyknak s Pulszky — azt hisszük — örömmel fogadta el derék vendégeink figyelmének e gyöngéd tanujelét.

TÁRCSA.

A dara-kenyér, alkatrészei, készítés-módja, jelentősége az egészségre nézve és története.

Irtta Vogel H., fordította: Gámán Zsigmond.

Könnyű megvetni, érteni sokkal jobb. Claudius Mátyas.

I.

Hogy valamely termény civilizált embereknek fő tápszerű szolgálhasson, következő tulajdonságokkal kell, hogy bírjon: tartalmaznia kell mindazon anyagokat, amelyek az ember rendszeres táplálására szükségesek és pedig a táplálkozás szükségletének megfelelő arányban, mert csak akkor képezhet oly egészséges tápszer, a melyet nem könnyen unhatni meg; továbbá oly természetűnek kell lenni, hogy előállítás után hosszabb ideig és legalább újabb előállításig nagy baj nélkül romlatlanul tartani lehessen.

Alig van a természetnek oly terménye, a mely e feltételeknek jobban megfelelne, mint a gabona felétek magvai, különösen a búza, rozs és tőrök buza. A bennük találtató lényen tartalma összeköttetések aránya a légeny nem tartalmazókhöz képest nagyon egyezik a tej alkatrészei arányával és miután jogosan állíthatni, hogy a tej valóban egyike a normalis tápszernek, bátran feltehetni, hogy ez arány a táplálkozásra nézve a legkedvezőbb. A gabonafélékben található szervesen savak éppen mint a tejnél foszfor-savas alkáliából és alkali földékből állnak, a melyek a csontok és fogak képzésére és fenntartására annyira nélkülözhetlenek. Ez okból egyetlen tápszer sem szolgálhat az ember táplálására a fogzás után oly hosszú ideig, a nélkül, hogy az egészségre ártalmas volna, vagy undort okozna, mint a magfélékből készült ételek, kenyér stb. feltéve, hogy jó minőségűek. Végül a gabona eltartása hosszabb időre is minden gyümölcsfélék közt a legkevesebb nehézséggel jár. Épen ezért választotta minden nép a gabonaféléket

Míg az egyik sarokban erről beszélgetnek, a másikban mást hallani. Egy igen nevezetes külföldinek-hir szerint Magyarország annyira megtetszett, hogy elszánta magát jóságot venni itten és közöttünk letelepedni. Mások meg azon csodálkoznak, hogy sikerült megnyernünk a németországi urakat is, kik közül egyik-másik a magyar ember egyéniségéről oly nyilatkozatot tett, melyek homlok-egyenest ellenkeznek sok elterjedt balvéleménnyel.

Végre 11 óra után — miközben a lánchidre a magasból megkülönböztethetlen dolgok mennek végbe, a tűzijáték csakugyan annyi várakozás után végre megy, azonban csak középszerű szerencsével. A telepek a parthosszban részletenként sünek el s csak a lánchidnek két oszlopán meggyújtott rajgó-csomók pattogása sikerül úgy, amint óhajtottuk.

Az utolsó rajgó is elpattogott — az utolsó telep is elragyogott — a tűzoltók zenéje elhangzik, a min. palotából is lassankéntedez, szél oszladozni kezdenek a vendégek.

Jul. 28. délelőtt.

A mai napra szóló program szerint reggeli 8 órára a redoute előtti kiosknál volt kiütve az összejevetel. A vendégek már 7 óra tájban kezdtek összegyülekezni. A beszálló hely előtt a „Karl Ludwig“ nevű hajó állott készen, hogy átvigye a társaságot az óbudai hajógyárba. Az indulás némi késedelmet szenvedett az által, hogy a tegnapi este Bécsből leérkezett Bahans osztrák minisztert várták, ki azonban ismervén már a hajógyárat, nem jelent meg. Az átkelésnek a legszebb idő kedvezett.

Egy negyeddel 9 óra után kikötöttünk a hajógyár szigetén, melynek csucsán Havas Ignác, ki előre kiment, a hajógyár tűzoltó kara zenéjével, és nagyszámmal egybegyűlt közönség és munkások által fogadtattunk.

A társaság, kevesek kivételével, kik talán még a tegnapi nap fáradságait ki nem pihenték, kiszállt és Medgyasszay ur, az I. Dunagőzhajózási társaság pesti igazgatója által kalauzoltatva, beözönlött az egyes műhelyekbe. A kovácsműhelyek megtekintése után egy propeller vízbeocsátását néztük, mely kitűnően sikerült, és élénk tapsokkal fogadtattuk.

A nagy forróság nem engedé a hosszabb künn időzést, ezért Medgyasszay ur gyorsan a kötélgyártó műhelyekbe vezeté a társaságot, honnan háromnegyed órai időzés után visszatértek a hajóra.

Mialatt a szerteszét száguldozó vendégek a hajóra gyülekeztek, a tűzoltók néhány ügyesen és pontossággal kivitt gyakorlatot mutattak be, melyek közetszert arattak. — E gyakorlatokat és a zenekar játékát tapssal és élénkséggel jutalmazták a vendégek, és midőn az indulási jel adatott, kalap és élénk bucsu kiáltásokkal vált meg a látottak által fölötté kielégített társaság a szigettől.

Innen az akadémia palotájába mentünk. Az akadémia nevében elnöke, gr. Lónyay Menyhért, dr. Szabó József, dr. Henszlmann Imre és stb. fogadták a nagyteremben a vendégeket, és számosakkal kezelt szorítva, néhány nyájas szót váltottak. Azután kezdődött a körmenet a palota egyes terméin át, a kis ülésteremben ki volt téve a ven-

s az ebből készült ételeket fő tápszerű, mielyt a legvadabb állapotból kikerült, s a kóler életmódot állandó lakással cserélve fel, táplálékát a föld mivelésével igyekezett megszerezni, és pedig választotta ösztönszerűleg, az az anélkül, hogy a normalis táplálkozás élettani feltételeit ismerné.

De bár mennyire összhangozó is a gabona, mint fő tápszer használata a legkülönbözőbb időkben és legkülönbözőbb népeknél, a kenyér készítése módja idők folytán nagyon megváltozott. Pedig a készítés módjától függ nagy részben a táperő és használhatóság, különösen, ha a leglényegesebb élelmi szerzől van szó. Használt terményMert a tápszerű a rendszeres táplálék minden feltételével bírhat, de helytelen készítés által jóságából többet, vagy kevesebbet veszthet. Ebből következőleg igen fontos dolog azt megállítani, hogy a kenyérnek mai nap leginkább szokásban levő készítés-módja a táplálkozásra nézve a legcélszerűbb-e és ha nem, mikép kell azon változtatni?

Mint hogy az embernek a legerényebb műveltségi állapotban is s különösen romlott fogakkal, már régebb időkben sem volt elég ideje és módja oly mennyiségű gabona szemet egyszerű rágás által enni meg (noha a táplálkozás a módja a legtermészetesebb volna) a mennyi a táplálkozásra szükséges, már kezdetben szokássá vált, a gabona szemeket kövek közt szétmorzsolni, mielőtt az ember vízzel vegyítve mint higabb vagy sűrűbb pépet megette volna; e pépet később a napon megszáritották, izzó parázsban megpirították vagy forró köveken megsütötték. A gabonadus Nilus táján lakó egyiptomiakat tartják azon népek, a melyek először igy készítette kenyerét. Ugyan e nép használta a szemek elaprózására a kövek helyett a mozarat és kézi malmot. A kenyérsütés mestersége Egyiptomból legközelebb Görögországba és lassanként az egész civilizált világba átment, a mi azt tanúsítja, hogy a gabonafélékből készült ételek közt az embernek legalkalmasb tápszere a kenyér. Természetes hogy a gabonaszemek egyszerű szétmorzsolásából előállított liszt kezdetben nem nagyon finom lehetett. Csak később a fenyűzés terjedésével, szitálták ki a finomabb fehér lisztből a korpát, a mit csekélyebbnek tar-

dégekönny, melybe igen számosan bele irták neveiket. Az országos kóptár megtekintése után kocsikra ültek és kistettek a muzeumba, honnan reggelire a városligetbe voltak menendők.

ÜJDONSÁGOK.

Kolozsvár, aug. 1.

— **Hátralékban levő t. előfizetőinket** kérjük, méltóztassanak az illető összegek hozzátk mihamarább beküldeni.

A „Kol. Közl.“ szerkesztője. — **Fogarasy Mihály** nagyérdemű főpásztorunk, ma reggel utazott el városunkból.

— **Lőnhárt Ferencz** apát-plebános ő méltósága tegnap fényes ebédet adott az itt mulató Fogarasy Mihály erdélyi püspök ő excellenciájára tiszteletére. Az ebéd, melyre az egyház emberein kívül világiak is szép számmal voltak hivatalosak a plébánia helyiségében folyt le, fűszerezve a legélénkebb eszmecsere és Pongrátz József zenetársulata válogatott darabjai által.

— **A belügyminiszteriumban** erélyesen dolgoznak ama törvényjavaslatokon, melyek az országgyűlés megnyitásával fognak előterjesztetni. A vármegyék kikerekítéséről szóló tvjavaslat, mint a „R.“ értesül, Nehrebeczky miniszter tanácsos szerkesztése alatt, közel áll befejezéséhez; míg a választási törvényjavaslatra az összes előmunkálatok már elkészültek, és csak a szövegezés munkája van hátra, melyre a miniszter, — a „Reform“ szerint — Horváth Lajos mikolczi képviselőt kérte föl.

— **A kolozs-monostori** gazd. tanítéletben hétfőn vették kezdetüket a rendes szigorlatok, melyek egész 8-ág tartanak. A harmadévek ez évben 24-en voltak, kik mostani szigorlatuk után jövőben már önállóan fogják érvényesíteni szerzett ismereteiket gazdaszatunk emelésére.

— **Nagy Károly** m. kir. honvéd főparancsnoki adatus altábornagy július 30. városunkba érkezett, és 31-én itt mulatva, aug. 1-én a reggeli vonattal Zilahra távozott. Örömmel értesültünk, hogy az altábornagy az itt állomásozó honvédsapatok felett részletes szemlét tartott, s kiválólag oly tárgyak vizsgálatába is behatárolta bocsátkozott, melyekre tekintettel, csak magasabb álló férfiak személyes meggyőződése után lehet a honvédségnél haladást remélhetni, oly haladást, mely az állam kincstár érdeke szem előtt tartása mellett az egyesek jobblétét is elősegítje és a honvédséget nem csak katonai képzetetésileg, de kedélyileg és erőssé tehesse, mi annyival kívánatosabb, mert jó kedélyelmélet elevenséget és bátorságot szül. Ily honvéd és államférfi városunknak és a honvédségnél bizonyára minden időben kedves vendég lesz. Isten hozza. Kolozsvárt, augusztus 1. 1873.

Honni,

— **A nemzetközi jury XXVI-ik** (tanügyi) csoportjának tagjai hétfőn délelőtt 9 órakor Gönczy Pál és Molnár Aladár vezérlettel a pestvárosi főrealtanodát látogatták meg. Angol, amerikai német és francia tanférfiak és több hölgy, összesen mintegy ötven személyből álló társaság, lepte meg Ney Ferencz igazgatót, és arra kért fel,

tottak*) A technika általános tökéletesedésevel és a gőzerő használatával igyekeztek a malmokat mind inkább tökéletesíteni és miután a lisztet annál jobbnak tartották, minél finomabb és fehérebb, minden törekvés oda irányult, hogy a legfinomabb és legfehérebb lisztet válasszák el a korpától, a mely tekintetben az északamerikaiak és angolok nem sokára nagy ügyességre tettek szert, a mit lassanként más nemzetek is elsajátítottak. A liszt ez uj neme a kenyérsütésben is változást idézett elő. A mig kezdetben a tészta mindenütt megsütötték, mielőtt az hosszabb állás vagy élesztő felék következtében kelésbe ment volna át, (bizonyosága ennek a zsidó „matzes“) és a korpától meg nem fosztott lisztből még mindig porhanyú süteményt nyertek; a később finomabb lisztből készült kenyér, ha frissen süttötték meg a tészta, csirizes és ragadós lett. Minthogy pedig az ily tésztaól is, ha tovább állt vagy egy kis régebb tésztaól lőn vegyítve, puha és porhanyó kenyér lett, szokássá vált minden sütésnél egy kis tészta felre tenni s azt a következő sütésnél a friss tésztahoz kovásznak használni. A ser feltalálása később arra vezetett, hogy a kovászt élesztővel is felcserélték. Ámbar az ily módon készült finom sütemény a szitalatlan durva lisztből készült és kelés nélkül süttött kenyérhez képest az első pillanatra minden tekintetben tökéletesebb készítménynek tünt fel, a tapasztalás valamint az újabb tudomány alaposabb vizsgálatai még is mást bizonyítanak.

Első indok volt a rozs termés, mely a nemzetgazdákát és életbuvárokát arra ösztönözte, hogy a megdrágult liszt helyett olcsóbb pótlékokat keressenek s azt a korpában feltalálták; élesebb nyomozásból kint, hogy abban a gabonaszem legálálalóbb és legértékesebb alkatrészei vannak. Dempwolf szerint (Zeitschrift f. Chemie 1869) az egész buzaszem áll 14% sikerből, 65% keményítőlisztből, 8% fasejt és zsirból, 1% hamuból és 10% vízből. *) Az arány más gabonanemekenél is ha-

*) Liebig, „Chemische Briefe“ V. kötet 160. l. A hajdonkorban egész a császárökig a szitált lisztet nem ismerték.

*) Ha más vegyészektől más arányra találtak, onnan magyarázható, hogy a zsir, siker és aroma-tartalom a gabonában az éghajlat, talaj, trágyázás stb. szerint nagyon változik. A mag belső részeinek aránya a külsőkhöz azonban mindig ugyanaz

hogy mutassa meg az intézetet, mely a kiállításon nemcsak kitüntetés nyert, hanem a tanulók munkálatai által közelmérésben részesül a nemzetközi kiállítás látogatónál. E társaság legelőször a szabadkezi rajz-termet és az idevonatkozó gyűjteményeket szemlélte meg, és Szemlér tanár azon kitüntetésben részesült, hogy külföldi szakatanörök, kik Bécsben kiállítását tanulmányozták, az általa követett módszert körülmenyesen kívánták megismerni. Báthory Nándor természetrajztanár vezetése alatt készült állattani praeparatumok is Bécsben felütést okoztak, de teljesen meg voltak lepetve a jury tagjai, midőn a reáltanoda természetrajzi gyűjteményét meglátták. E gazdagság rendezés- és csel-szerűség tekintetében nem csak a középtanodákban páratlan, hanem akárhány külföldi egyetem nem dicsekszik ily szép gyűjteménnyel. Szint ez mondható a természettani szertárról, mely Aujeszký tanár vezetése alatt és a város bökésüége folytán a legrendezettebb és nemű gyűjtemények egyike. Balló tanár vegyműhelyében az elismerés és a csodálkozás a legfőbb fokot érte el; ennek berendezése és felszerelése nemcsak a tanítás czéljait mőditja elő, hanem alkalmas is ad a tanárnak, hogy önálló buvárlatok által a tudományok előbbrevite- lében is közreműködjek. Egy amerikai tanférfi azután következő nyilatkozatot tett: „Nem csodálom, hogy önök Bécsben kitüntetés nyertek, ily kitűnően felszerelt tanítéletben az oktatás sikere elmaradhatlan!“

— **A nemzetközi jury** tagjai közül hét-főn számosan látogatták meg az egyetem vegytani intézetét, nevezetesen a világ minden tájáról huszonhét elismert híru vegyész hosszabbabb időzött az intézet helységében, hol Than tanár távollétében Lengyel Béla tanár volt kalauzok. Ez ifju intézetünk azon ritka szerencsében részesült, hogy egyszerre ily nagyszámu szakférfi látogatta meg azt, a mi külföldi intézetben alig eselt meg. A vegyészektől érdeklő szemléltek meg az egyes helyiségeket, behatóan vizsgálták meg mindent, a mi előttük ujnak feltűnt, különösen pedig a tanterem berendezésének minden részletével ismerkedtek meg. Az öreg Fehling, híres stuttgarti vegyész, ép most készűl Stuttgartban egy vegytani intézetet felállítani, ezért felhasználta az alkalmat, és számos jegyzetet tőn a tanterem világítása, szellőzése és a kísérleti asztal berendezése körül, hogy az itten tapasztaltakat otthon felhasználhassa. Vendégeink általában nagy elismeréssel szözltek a vegytani intézetről. A tanterem kívül legjobban tet-szettek a tanulók számára berendezett dolgozó fülkék. Nem mulasztjuk el az egyik vendég egy szép szavát felemlíteni: „Az a nemzet — ugymond — mely a tudomány számára ily áldozatokat hoz, a művelt világ nemzetei sorában kiváló állást foglal el.“ Vendégeink nemcsak visznek, de itt is hagy-tak emléket: a vegytani intézet vendégkönyvének egy lapján 22 elsőrangú tudós neve tündöklök.

— **Figyelmeztetés. 1872—1873** tanfelügy. sz. Sajnálattal kell tankerületem tisztelt néptanítóinak tudomására juttatnom, miszerint a közoktatási m. k. miniszter ur ő nmlga által N.-Enyed városába, jövő hó 4-re elrendelt ötfanfolyam a városunkban és vidékünkön uralkodó cholera miatt ez alkalommal meg nem tartható. N.-Enyed jul. 30-án 1873.

Gáspár János

alsófejer-küküllőmegyei első tanfelügyelő.

sonló. Azonban a gabonaszem egész tömege nem minden részben fordulnak elő az alkatrészek egyenlő arányban. E tömeg különböző részekből áll, először a tulajdonképeni magból vagy fejrnyéből, a mely két maghátyával van körülvéve, és a melynek fenekén a csira található. A külső héj zárja be az egészet. A gabonaszem e különböző részei különböző vegytani anyagokból állnak. A fejrnyé belsejében főképp keményítő-szemek vannak, míg a legkülsőbb sejtörökben valamint a csirában, a hátyákban és a maghéjban gazdag a siktartalom. Ugyanezekben van a sók, a zsir és sejtanyag legnagyobb része. Az örlésnél a mag egész beltartalma nagyobb részt finom liszté alakul, a mig két maghátyából, a külső héjből s a csirából lesz főképp a korpá, minthogy azok sejtei kemények s nem könnyen bonthatók szét. Mennél finomabb tehát a liszt, annál kevesebb légenytartalom összetételeket (siker) tartalmaz. A mig Bibra és Oedemans szerint a buza-korpában 13% siker és 26% keményítő liszt van, a buzalisztben csak 11% siker és 63% keményítő lisztet található. Az örlésnél a mag sói, a zsir, az illatos anyagok s a sejtsovet is nagyobb részt a korpába megy át, úgy hogy p. o. a buzakorpa 5-ör több sót és 3-ör több zsirt tartalmaz, mint a buzaliszt. A más gabonanemekenél is épen ily arány van a korpa és liszt között. Minthogy pedig a siker és a vill-savas sók a táplálkozashoz a legértékesebb és legnehezebben pótolható alkatrészeket szolgáltatják, a korpának a lisztől elválasztása által a liszt a legértékesebb részét veszti el. Minthogy 100 rész buzaszem nagyon kedvező esetben 78% finom lisztet és 18% korpát tartalmaz, s a finom lisztben 11% siker, ellenben a korpában 13% siker van, a korpa kiválasztása esetén csak a sikerveztéség 22%-ot tesz. A legértékesebb tápszer az elvesztégete nincs kárpótvala azzal, hogy a korpát marhatápszernek használják fel.

(Folyt. következik.)

— **A f. évi aug. 17-ik és következő napja** M. Váshelyre összehívott erdélyi ev. ref. egyház kerületi közgyűlés a több helyen elterjedt cholera járvány miatt elhalasztott és a járvány remélhető rövid idő alatti megszüntével fog összehívni.

— **Nagy-Disznódon** is kiütött a cholera, már három haláleset fordult elő.

— **Borzasztó tűz.** Budapesten a m. kir. jármű tulajdonát képező waggongyár hétfőn éjjel kigyuladt s kedden még mind égett, habár előlára az összes budapesti tűzoltók minden lehetőséggel elkövettek. A tűz egyebek közt 85 kész waggont emésztett fel, az összes kárt 780,000 frtra teszik. A gépgyárt alig sikerült megmenteni.

— **A cholera eredetéről** dr. Tholozan persa sah udvari orvosa, ki most fejedelmével Párisba jött, az ottani akademiánál, melynek levelező tagja, egy felolvasást tartott, mely egy közönséges megjelenedő nagyobb művének töredéke. A elős orvos előadván, az 1831-től 1873-ig Európában dühöngött öt nagy járvány történetét és azokkal járt tüneteket, négy hivatkozott: 1. Nem igaz az, hogy a cholera az említett időben mindig kelet felől jött volna nyugatra; 2. Nem áll az, hogy a járvány mindig India és Perziában eredt volna; 3. igen valószínű, hogy a cholera Európa, Azsia és Afrika több pontján terjed, lappangva és szörványosan ugyan, de úgy, hogy időről időre az egyik vagy másik helyen felkerekedik és pusztítja a szomszédos országot; 4. az cholera nem egyszer a tartós szárazság eredménye szokott lenni.

625—1873 tan. eln. sz. — Kimutatása a Kolozsvár sz. kir. városban uralgó cholera járvány állásának 1873-ik évi jun. 18-tól kezdve 1873 évi július 31. este 12 óráig.

Helység neve Kolozsvár sz. kir. város	Lakosság száma	A betegség kiütés napja	Beteg ma- radt	Szaporo- dott	Összesen	Ezekből		Jegyzés.
						meg- gyógyult	meg- halt	
Julius 1. 1873.	26,382	19/6	129	9	133	14	5	
Felek község	1	6/1	3	2	5	1	—	
			673	224	329			

Medgyesi Tivadar,
h. polgármester.

Biasini gyorsutazási menetrendje
1873. márcz. 27-től.

Kolozsvár és Nagy-Enyed között,
mivel a nappali vonat beszűkített, Biasini gyorsutazása 1873. márcz. 27-től kezdve Kolozsvárról Nagy-Enyedre küldi gyorskocsiját, még pedig oly formán, hogy Kolozsvárról reggel 8 órakor minden nap indulva d. u. 4 1/2 órakor Nagy-Enyedre érkezik, Nagy-Enyedről Kolozsvárra este 10 órakor indulva, reggeli 8 órakor Kolozsvárra érkezik. Ezen meneteken kívül lehet Kolozsvárról Nagy-Enyedre d. u. 4 órakor is indulni, ugyancsak Nagy-Enyedről éjjeli 3 órakor Kolozsvárra indulhatni, csak hogy ezen menetekenél Felvinczről N.-Enyedig és N.-Enyedről Felvinczig a vasutal kell utazni.

Egy személy ára 30 font szabad podgyászszal Kolozsvárról N.-Enyedig vagy vissza az első és közbelső Coupeba 5 frt, hátulsó Coupeba 4 ft 50 kr. tulsúly 5 kr. Tordáról Nagy-Enyedig vagy vissza első vagy közbelső coupéba 3 frt — hátulsó coupéba 2 frt 60 kr. tulsúly 2 1/2 kr. — Felvinczről N.-Enyedig vagy vissza 1 frt, tulsúly 1 kr. fontonként.

Felvételi iroda Nagy-Enyeden Vágó Ferencz szállodájában.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.
Jul. 31-ről. 1873 5% metaliques 67.40. nemzeti kölcsön 72.75. 1860-diki állampapírok 10.225 Bankrészvények 963. Hitelrészvények 214.— London 110.90. Ezüst 107.75. Cs. kir. arany —. 20 frankos arany 887. 1/2. Földtehermentesítési kötvények: Magyar 77.— Temesi 75.50. Erdélyi 74.75. Horv. Szlavon. 76.—

Nyiltér.
[25—60]

Titkos betegségeket és tehetetlenséget (elgyengült férfierőt)
ugyszinte **hugycsőszerűkéleteket, magkiömléseket** gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett
Dr. Handler Mór
orvos- és sebész tudor, szülész és szemész.
Rendel naponként: délelőtt 11 órától 1-ig és délután 3 órától 5-ig.
Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13. szám, I-ső emelet 14. sz.
Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

Felelős szerkesztő **Sándor János.**

891 Sz. 896. 1873. 2—3

Árlejtési hirdetés.

A nagyméltóságú m. kir. közmunka és közlekedési ministerium folyó 1873 év július hó 11-én 4843. számú rendeletével a Nagyvárad-Kolozsvári államuton levő 153. számú, úgynevezett Nagy-Kapusi hid kijáratát a megállapított 4435 frt 04 kr. költség-összeg erejéig engedélyezvén, ezen munka-kivétel biztosítása céljából folyó 1873. év augusztus hava 11-én délelőtt 10 órakor kezdőleg a kolozsvári m. kir. mérnöki hivatal irodájában zárt írásbeli ajánlat mellett árlejtési tárgyalás fog tartatni.

Vállalkozni kívánók felhívtnak, miszerint az 50 kr. belyeggel és a megállapított költségösszeg után eső 5% bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlatokat, — melynek borítékán elen árlejtési hirdetés-, valamint a műtárgy száma is megnevezendő leszen — az árlejtési tárgyalás megkezdése előtt a kolozsvári m. kir. mérnöki hivatalhoz benyújtsák.

Az árlejtési művelet és feltételek a mai napról kezdve alólirt hivatal irodájában délelőtti órák alatt megtekinthetők.

Kolozsvárt 1873 év július hó 26-án.

A m. kir. mérnöki hivataltól.
(Utánnomat nem díjaztatik.)

890 Sz. 20575. 1873. 4719. 3—3

Pályázat.

Az alólirt m. kir. pénzügyigazgatóság területén egy III. osztályú magy. kir. pénztárnoki állomás 1200 frt. fizetés és 150 frt lakpénzzel, és esetleges előleptetés folytán egy V. osztályú m. kir. pénztárnoki állomás 960 frt fizetés és 150 frt lakpénzzel, — vagy pedig egy IV. V. VI. osztályú adóellenőri állomás 840,— 780, vagy 720 frt fizetés és 100 frt lakpénzzel; vagy pedig egy IV. V. VI. vagy VII. osztályú adóírási állomás 800, 700, 600 vagy 480 frt fizetéssel és 100 frt lakpénzzel, a fizetés 2/3-ával felőrt tisztiz-biztosíték letételének kötelezettsége mellett betöltendő.

Pályázók a hivatalos magyar és azon kívül a német vagy román nyelvbeni jártasságukat, továbbá a számviteli és pénzügyi kezeletti képzettségüket igazolják, — végleg adóhivatali vizsga letételi bizonylatokkal felszerelt kérvényeiket ezen m. kir. pénzügyigazgatósághoz **három hét** alatt benyújthatják.

Magy. kir. pénzügyigazgatóság
Nagy-Szeben 1873. július hó 22-én.

881 3—4

Altesti sérvben szenvedők

meglehető gyorsan találhatók svájci herisan, Sturzenegger G. által talált ható sérvbalzsamában. Egy téglay ára 3 ft. 20 kr. o. e. A közönség részére készülő utánszoktól komolyan óvatni mindenki; utkomat semmiféle vegyülettel sem lehet kivenni. Tökéletesen meggyógyulnak bizonyítványaira, hálaírataira itt nem hivatkozom, mert azok nagy számban olvashatók a használati utasításban. Kapható magától Sturzenegger G.-től, valamint a következő rakétárosoknál: Pesten Formagyi F. szűz Máriához címzett gyógyszeráránban; Temesvárt Pocher T. E. gyógyszeráránban.

(790) 7—12

Epen most jelent meg 33-dik kiadása a világhírű és tanulságos könyvnek:

Személyvéd,

(der persönliche Schutz)

minden kora férfiak tanácsadója Laurentiustól. Borítékban lepecsételve. Ezerféleképpen bizonyult segély és gyógyítás (20 évi tapasztalat) a férfinem

gyöngeségi

állapotaiban, ideg bajokban sat. a pusztító önfertőzés és nemi kihágások következményeiben. Minden könyvkereskedés után kapható 2 frt 30 kron, postán küldve 2 frt 40 kr. **Pesten Kokai Lajosnál.** Károlyutca.

Könyvem **utánszokaitól** és **kivonataitól**, — kis posványművek, a melyek ifjúság barátja, önfentartás s ehez hasonló (állítólag mesés sokasága kiadásban s más otromba hazugságokkal) czimek alatt szemtelenül és **kérdőleg** hirdettetnek a hirdalokban, óvakodi kell. Legyen tehát gondja mindenkinek a valódi kiadást,

Laurentius eredeti kiadását

megszerezni, a mely 232 nyolcra drét oldalt számlál,

60 boncz. képpel

aczelmetzetben van ellátva s a szerző névbélyegét hordozza.

Jegyzés könyvem már négyidegen nyelvre van lefordítva (dán, s véd, orosz és olasz), melyek könyvkereskedés után hasonlólag megszerezhetők.

GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSEI KÖNYVNYOMDÁJA

Kolozsvártt, főtér br. Bánffy-ház, és központi irodája

KERESZTESY PÁL PAPIRÜZLETÉBEN

főtér, Gyulay-ház, felvállal mindennemű

könyvnyomdai munkákat.

Alólirt könyvnyomda tisztelettel tudatja a helybeli és vidéki t. cz. közönséggel, hogy újonnan felszerelt és izletes betűkkel ellátott nyomdája azon kellemes helyzetben van, hogy mindennemű **nyomdai megrendelést** u. m.:

könyvek, bármely hazai nyelven, körözvények, rovatos iver, árjegyzékek, számlák, falragaszok, név- és meghívójegyek, gyászhirek, baromútlevelek, vásárcédulák stb. stb. a lehető legjutányosabb árat, gyors és pontos szolgálat mellett.

A LEGÚJABB MINTÁJU NÉVJEGYEK 100 DARABJA **1 frt.**

Felvállal könyvnyomdai munkát is.

HIVATALOS MUNKÁKRA NÉZVE

a nyomda — miután Keresztesy Pál papir-üzletével és ez viszont a nyomdával egyesült — biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a papírok a legelső papir-gyárakból szereztetnek be. és azok a **hivatalos munkákhoz valódi gyári áron számíttatnak**, a **legszerűségesebb mintázatokból kész raktárt tart**, a meglevőket postafordultával, a szokatlan formájukat pedig a legrövidebb idő alatt elkészíti.

Minden megrendelést kérünk egyenesen a nyomdába küldeni, hol a legnagyobb pontosság biztosított.

Gámán János örökösei könyvnyomdája.